

Κεφάλαιο 7 - Συμμετέχουμε στην πολιτική

Εισαγωγή

Η εικόνα δείχνει έναν άντρα και μια γυναίκα, που υποστηρίζονται από ένα κορίτσι και ένα αγόρι, να υπερασπίζονται τις αρχές τους δημόσια. Η αφίσα του άντρα δείχνει την υδρόγειο σαν σύμβολο του κόσμου, ενώ η γυναίκα εφιστά την προσοχή σε ένα πεντάκτινο αστέρι στην αφίσα της, που την κρατάει το αγόρι που την υποστηρίζει. Ίσως το σύμβολο αυτό αντιστοιχεί στην επιφάνεια πάνω στην οποία στέκονται. Οι εκφράσεις τους είναι φιλικές, δεν υπάρχει σημάδι εχθρότητας. Ενήλικες και παιδιά συμμετέχουν στην πολιτική. Κάνουν χρήση του δικαιώματός τους να διαδηλώνουν ειρηνικά, δημόσια. Και οι δύο πλευρές εκπροσωπούνται και από τα δύο φύλα. Ως εκ τούτου, δεν τίθεται θέμα φύλου. Οι δύο ομάδες ανταγωνίζονται - για προσοχή και υποστήριξη από την πλειοψηφία. Βρίσκονται σε άμεση αντιπαράθεση, και έτσι δεν εμπλέκονται μέσα επικοινωνίας, πολιτικά κόμματα ή ομάδες συμφερόντων.

Οι τέσσερις άνθρωποι στέκονται πάνω σε μια επιφάνεια που μοιάζει με ένα ακανόνιστο αστέρι. Το σύμβολο αυτό μπορεί να διαβαστεί με διαφορετικούς τρόπους. Μπορεί να αντιπροσωπεύει την κοινότητα που δίνει στους πολίτες της μια αίσθηση του ανήκειν, παρέχοντας ταυτόχρονα ένα πλαίσιο για δικαιώματα, υποχρεώσεις και καθήκοντα. Το αστέρι θα μπορούσε, επίσης, να αντιπροσωπεύει το βήμα στο οποίο ανεβαίνει κανείς για να μιλήσει. Όποιος επιλέγει να μείνει μακριά από το βήμα, δεν θα ακουστεί και θα πρέπει να αποδεχτεί τις τελικές αποφάσεις. Οι πολίτες μπορούν να συμμετέχουν στην πολιτική με πολλούς τρόπους. Η EDC/HRE εστιάζει σε τρόπους ενεργούς, άμεσης συμμετοχής. Η συμμετοχή στην πολιτική αποτελεί δικαίωμα των παιδιών, όχι μόνο των ενηλίκων. Για να γίνει αυτό, απαιτείται κατανόηση του ζητήματος και προσεχτική κρίση. Η πολιτική συμμετοχή στη δημοκρατία χρειάζεται να διδαχτεί στα σχολεία, γεγονός το οποίο με τη σειρά του απαιτεί από τα σχολεία να λειτουργούν σαν μικρο-κοινωνίες που δίνουν στους μαθητές την ευκαιρία να συμμετέχουν στη διαχείριση των σχολικών υποθέσεων.

Τόσο στα δημοκρατικά σχολεία, όσο και στη δημοκρατική κοινωνία, η συζήτηση και η αντιπαράθεση, ακόμα και η διαμάχη και η σύγκρουση, δεν αποτελούν κάτι που θα πρέπει να φοβίζει, αλλά κάτι φυσιολογικό, ακόμα και χρήσιμο, στη δημοκρατική λήψη αποφάσεων. Η διευθέτηση των συγκρούσεων ιδεών και συμφερόντων είναι η βασική μέθοδος επίλυσης προβλημάτων και λήψης αποφάσεων. Αν τα συμφέροντα και οι αντιρρήσεις δεν εκφράζονται, δε μπορούν να ληφθούν υπόψη. Σε μια ανοιχτή κοινωνία, η αρμονία – το «κοινό καλό» - δε μπορεί να επιβληθεί, αλλά χρειάζεται να γίνει αντικείμενο διαπραγμάτευσης. Η αντιπαράθεση και η σύγκρουση δεν είναι επιζήμιες αν ορίζονται και υποστηρίζονται από μια κουλτούρα επιχειρηματολογίας, επίλυσης συγκρούσεων και συμβιβασμού.

Οι δραστηριότητες εστιάζουν στην πλαισίωση των συνθηκών και των τρόπων της πολιτικής συμμετοχής. Αυτό βοηθάει τους μαθητές να εκτιμήσουν τις ευκαιρίες τους να συμμετάσχουν στην κοινότητά τους.

Δραστηριότητα 7.1. – Ο τοίχος της σιωπής

Εκπαιδευτικός στόχος	Οι μαθητές συνειδητοποιούν έννοιες για τη δημοκρατία.
Υλικά	Φύλλα για πίνακα σεμιναρίου στον τοίχο, και μαρκαδόροι (για ομάδες των πέντε).

Διαδικασία

1. Οι μαθητές σχηματίζουν ομάδες των πέντε. Κάθε ομάδα κάθεται σε ημικύκλιο, μπροστά σε ένα κομμάτι χαρτί στον τοίχο. Καλούνται να γράψουν, σιωπηλά και σε συγκεκριμένο χρόνο, μια πρόταση του τύπου: «Δημοκρατία είναι...»
2. Οι μαθητές ανταποκρίνονται σε φράσεις ή λέξεις που έχουν ήδη γραφεί.
3. Αφού λήξει ο χρόνος για το γράψιμο στο χαρτί, κάθε μαθητής επιλέγει και διαβάζει δυνατά μια πρόταση που έχει γράψει ο ίδιος. Οι μαθητές μοιράζονται τα αποτελέσματά τους στην τάξη.
4. Ανταλλαγή σκέψεων:
 - "Εμαθα ..."
 - "Ανακάλυψα ..."
 - "Θα ήθελα να συζητήσω ..."

Παραλλαγή

Αντί να χρησιμοποιηθούν αφίσες στον τοίχο, οι μαθητές κάθονται γύρω από ένα τραπέζι, και γράφουν σε ένα μεγάλο κομμάτι χαρτί.

Γενικές πληροφορίες

«Ο τοίχος της σιωπής» είναι μια μέθοδος "ιδεοθύελλας", που μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην αρχή μιας σειράς μαθημάτων σε έννοιες-κλειδιά, όπως δημοκρατία, δικτατορία, δικαιοσύνη, ειρήνη, εκπαίδευση, ισότητα, ελευθερία, κ.λπ.

Η μέθοδος υποστηρίζει μαθητές που είναι λιγότερο εξωστρεφείς ή που χρειάζονται χρόνο να σκεφτούν προσεχτικά πριν μιλήσουν. Συχνά, οι μαθητές αυτοί είναι σε μειονεκτική θέση στην παραδοσιακή, δηλαδή προφορική και μετωπιαία, διδασκαλία.

Δραστηριότητα 7.2. – Τα συναισθήματά μου για τη δικτατορία

Εκπαιδευτικοί στόχοι	Οι μαθητές μπορούν να ορίσουν και να κρίνουν στοιχεία της δημοκρατίας και της δικτατορίας. Οι μαθητές μπορούν να κάνουν μια συνειδητή επιλογή αξιών και να τις υποστηρίξουν.
Υλικά	Αφίσα και μαρκαδόροι, ή πίνακας και κιμωλία.

Διαδικασία

1. Οι μαθητές καλούνται να ορίσουν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της δικτατορίας.

Ο κατάλογος μπορεί να περιλαμβάνει στοιχεία, όπως τα παρακάτω:

– αντισημιτισμός – εθνοκάθαρση – βασανιστήρια – ασφυκτικός έλεγχος – λατρεία της εξουσίας, ατόμων ή του στρατού – θεώρηση της κριτικής ως καταστροφική	– ο ρόλος των γυναικών ως αναπαραγωγών του είδους – καταπίεση των σεξουαλικών μειονοτήτων – υποταγή στην εξουσία – πίεση από τους συνομηλίκους για συμμόρφωση – η απαίτηση για καθοδήγηση – απόρριψη των μειονοτήτων

2. Με αναφορές στον κατάλογο, οι μαθητές προσπαθούν να απαντήσουν στο ερώτημα, «Σε ποιον βαθμό με επηρεάζει αυτή η κατάσταση»;
3. Οι μαθητές καλούνται να τοποθετήσουν αυτά τα στοιχεία σε μια κλίμακα, αρχίζοντας με το στοιχείο για το οποίο έχουν τα πιο έντονα συναισθήματα.

Επέκταση και παραλλαγή

Τα χαρακτηριστικά της δικτατορίας μπορούν να σχετιστούν με παραδείγματα από τις ειδήσεις, σε ταινίες ή βιβλία.

Η ίδια δραστηριότητα μπορεί να γίνει για τη δημοκρατία.

Δραστηριότητα 7.3. – Ερωτηματολόγιο σχετικά με τις στάσεις για την αλλαγή

Εκπαιδευτικοί στόχοι	Οι μαθητές αναστοχάζονται πάνω στις προσωπικές τους στάσεις και τις εκφράζουν ελεύθερα.
	Οι μαθητές μπορούν να ακούνε τους συμμαθητές τους, ανεξάρτητα από το αν συμφωνούν μεταξύ τους ή όχι.
Υλικά	Σειρά από φυλλάδια για τους μαθητές: «Ερωτηματολόγιο σχετικά με τις στάσεις για την αλλαγή».

Σημείωση για τον/την εκπαιδευτικό

Πληροφορίες για βασικές πολιτικές στάσεις

Η στάση είναι μια τάση για την έκφραση μιας άποψης ή την υιοθέτηση μιας συμπεριφοράς συγκεκριμένου τύπου. Προκύπτει από την κοινωνική ένταξη και την προσωπική ιστορία του καθενός, και είναι, κατά συνέπεια, λιγότερο συνειδητή από την ιδεολογία. Οι στάσεις καθοδηγούν τις αντιλήψεις, τις κρίσεις και τις πράξεις μας.

Ο σκοπός της δραστηριότητας είναι να δει ο μαθητής, με βάση την έκφραση των απόψεων, σε ποιον βαθμό είναι υπέρ ή όχι της κοινωνικής αλλαγής. Η αλλαγή από μόνη της δεν είναι ούτε καλή ούτε κακή, και ο σκοπός δεν είναι να κρίνουμε τους μαθητές, πόσω μάλλον να τους αξιολογήσουμε. Θα πρέπει, επίσης, να ληφθεί υπόψη το γεγονός πως τα αποτελέσματα μιας τέτοιας «πολιτικής δοκιμασίας λυδίας λίθου» δεν θα πρέπει να ληφθούν πολύ σοβαρά, ιδιαίτερα αν οι μαθητές δεν έχουν πλήρη επίγνωση των συνεπειών που εμπλέκονται σε κάποια δήλωση του ερωτηματολογίου.

Το πραγματικό ερώτημα είναι: γιατί, τι, πότε και πώς να αλλάξει κάτι. Τα μοντέλα της πολιτικής σκέψης που χρησιμεύουν ως κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές στάσεις έχουν αναπτυχθεί από την εποχή της Γαλλικής και της Αμερικανικής επανάστασης. Το ακόλουθο σχεδιάγραμμα μπορεί να χρησιμεύσει ως πρόχειρη κατευθυντήρια γραμμή, αλλά δεν μπορεί να αντικαταστήσει την ανάγνωση των αυθεντικών πηγών.

Μια προοδευτική στάση οδηγεί στην πεποίθηση πως οι αλλαγές είναι επιθυμητές. Μπορεί να είναι επαναστατική ή μεταρρυθμιστική, ανάλογα με την αντιλαμβανόμενη ανάγκη και τα μέσα που χρησιμοποιούνται. Για την επαναστατική στάση, ακόμα και η βία δεν αποκλείεται αν θεωρηθεί απαραίτητη. Για μια μεταρρυθμιστική στάση επίσης, η αλλαγή είναι επιθυμητή, αλλά χωρίς ριζική ρήξη με το παρελθόν.

Μια συντηρητική στάση, από την άλλη πλευρά, δίνει αξία στην παράδοση, και δείχνει προτίμηση στην εμπειρία παρά στη θεωρία. Μπορεί να είναι υπέρ της ισχύουσας κατάστασης ή να είναι αντιδραστική. Το να είναι υπέρ της ισχύουσας κατάστασης σημαίνει να θεωρεί πως αν και ατελής, η παρούσα κατάσταση είναι αποδεκτή. Η οργανική ανάπτυξη μπορεί να υποστηριχθεί ως ο τρόπος της αλλαγής (Edmund Burke). Μια θεμελιώδης ανησυχία είναι να διατηρηθεί το κράτος δυνατό κι ευέλικτο, για να μην παραφορτωθεί από επιμέρους συμφέροντα και υπερβολική συμμετοχή. Ο αντιδραστικός άνθρωπος, παρόλα αυτά, αρνείται την παρούσα κατάσταση πραγμάτων: θεωρεί πως ήταν λάθος να πραγματοποιηθούν αλλαγές κατά πρώτον, και επιθυμεί να επιστρέψει σε μια προηγούμενη κατάσταση.

Οι επαναστατικοί και οι αντιδραστικοί τείνουν να είναι δογματικοί, δηλαδή φονταμενταλιστές, το οποίο σημαίνει πως υπερασπίζονται μια θέση πάνω σε μια ιδεολογική βάση, χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τους τη σημερινή πραγματικότητα.

Οι άλλοι είναι περισσότερο πραγματιστές, και καθορίζουν τις θέσεις τους με βάση την ανάλυση των άμεσων συνεπειών.

Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πρόχειρη κατευθυντήρια γραμμή για να κάνει τους μαθητές να αντιληφθούν την ύπαρξη διαφορετικών μοντέλων πολιτικής σκέψης, και να συνειδητοποιήσουν τις προσωπικές τους προτιμήσεις και τάσεις. Στην πολιτική ζωή, οι πολιτικές στάσεις θα βρεθούν συχνά να μοιάζουν με ένα μείγμα πολιτικής μεταξύ διαφορετικών βασικών μοντέλων πολιτικής σκέψης, όπως, για παράδειγμα, μπορεί κανείς να επιχειρηματολογεί σε νεοφιλελεύθερες, οικολογικές ή τεχνοκρατικές βάσεις.

Διαδικασία

1. Οι μαθητές απαντούν στις ερωτήσεις. Πριν από κάθε δήλωση γράφουν έναν αριθμό ως ένδειξη της στάσης τους. Ο κωδικός που χρησιμοποιούν είναι ως εξής:

5 – Είμαι απόλυτα υπέρ της δήλωσης.

4 – Είμαι λίγο πολύ υπέρ της δηλωμένης άποψης.

3 - Είμαι λίγο πολύ ουδέτερος όσον αφορά τη δηλωμένη άποψη.

2 - Είμαι λίγο πολύ ενάντια στην άποψη.

1 – Είμαι απόλυτα ενάντια στη δήλωση.

2. Οι μαθητές βρίσκουν το συνολικό τους σκορ, το οποίο υποδεικνύει την πολιτική τους στάση.

100-80: επαναστατική

80-60: μεταρρυθμιστική

60-40: υπέρ της ισχύουσας κατάστασης

40-20: αντιδραστική

Υπάρχουν αποκαλυπτικές αποκλίσεις μεταξύ των μαθητών, ιδίως μεταξύ των αγοριών και των κοριτσιών;

Επέκταση

Δουλεύοντας με κείμενα: ανάλογα με το πώς χρησιμοποιείται αυτή η δραστηριότητα - ως εισαγωγική ή ως άσκηση μετάβασης - συνιστάται να έχει προηγηθεί ή να ακολουθεί εργασία με κείμενο. Για προχωρημένες τάξεις, θα μπορούσαν να επιλεχτούν αποσπάσματα από συγγραφείς, όπως ο Locke, ο Burke ή ο Marx. Επιπλέον, ή ως εναλλακτική λύση για μικρότερους μαθητές, θα ήταν κατάλληλες δηλώσεις από πολιτικούς ή εκπροσώπους κομμάτων πάνω σε ένα συγκεκριμένο θέμα.

Επίσης, βλ. την επόμενη δραστηριότητα.

Παραλλαγή

Αυτές οι ερωτήσεις μπορούν να διατυπωθούν με βάση πιο τοπικές ανησυχίες. Οποιαδήποτε από αυτές τις ερωτήσεις μπορεί να χρησιμεύσει ως σημείο εκκίνησης για συζήτηση.

ΥΛΙΚΑ

(βλ. επόμενη σελίδα)

Φυλλάδιο μαθητών

Ερωτηματολόγιο σχετικά με τις στάσεις για την αλλαγή

1. Μια γυναίκα θα πρέπει να μπορεί να κάνει στείρωση χωρίς την άδεια του συζύγου της.
2. Πληροφορίες για την αντισύλληψη θα πρέπει να είναι διαθέσιμες, κατόπιν αιτήματος, σε όλα τα νεαρά κορίτσια άνω των δεκατεσσάρων ετών.
3. Τα μαλακά ναρκωτικά θα πρέπει να νομιμοποιηθούν.
4. Στις δημοκρατίες, τα δημοψηφίσματα θα πρέπει να είναι δυνατά μετά από λαϊκή απαίτηση.
5. Οι εγκληματίες χρειάζονται ιατρική περίθαλψη, παρά τιμωρία.
6. Η θανατική ποινή θα πρέπει να καταργηθεί εντελώς.
7. Οι μεγάλες εταιρίες θα πρέπει να εθνικοποιούνται.
8. Οι γάμοι μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου θα πρέπει να είναι νόμιμοι.
9. Δεν θα πρέπει να υπάρχει καμία προδιαγραφή ως προς το φύλο στις προσφορές εργασίας.
10. Τα φιλανθρωπικά ιδρύματα θα πρέπει να απαγορευτούν. Είναι καθήκον του κράτους να βοηθάει τους μη προνομιούχους.
11. Το μέσο άτομο δεν χρειάζεται να διοικείται ή να ελέγχεται.
12. Οι μαθητές θα πρέπει να συμμετέχουν στη λειτουργία του σχολείου τους.
13. Οι βαθμοί και οι βεβαιώσεις θα πρέπει να καταργηθούν.
14. Στον καθένα θα πρέπει να δίνεται η εγγύηση ενός ελάχιστου εισοδήματος, ανεξάρτητα από το φύλο, την ηλικία και το επάγγελμα, ακόμα κι αν αποφασίσει να μην κάνει τίποτα.
15. Τα παιδιά θα πρέπει να μεγαλώνουν σε πολλές θρησκείες ταυτόχρονα. Μπορούν να κάνουν την επιλογή τους όταν ενηλικιωθούν.
16. Οι πολιτικοί αρχηγοί θα πρέπει να ακολουθούν τη συμβουλή των επιστημόνων για τη χρήση επιστημονικών ανακαλύψεων.
17. Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται με το ίδιο δυναμικό.
18. Η ιδιωτική ιδιοκτησία θα πρέπει να απαγορευτεί και η κρατική ιδιοκτησία να ρυθμίζει τα πάντα.
19. Κανένας δεν έχει το δικαίωμα να επιβάλλει τις απόψεις του στους άλλους.
20. Όλη η παραγωγή ρυπογόνων προϊόντων πρέπει να αποτραπεί, ανεξάρτητα από το άμεσο οικονομικό αντίκτυπο.

Δραστηριότητα 7.4. – Το project⁶ σχεδιασμού

Εκπαιδευτικοί στόχοι	Οι μαθητές κατανοούν τις δομές της αμοιβαίας εξάρτησης σε μια κοινότητα σε περίοδο αλλαγής.
Υλικά	<p>Οι μαθητές κατανοούν πως κάθε απόφαση αφορά όλα τα μέλη της κοινότητας. Για τον λόγο αυτό, αν μια απόφαση πρόκειται να γίνει αποδεχτή και να υποστηριχτεί, όλα τα μέλη μιας κοινότητας πρέπει να την καταλάβουν και να έχουν την ευκαιρία να συμμετάσχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.</p> <p>Η περιγραφή ενός πραγματικού ή φανταστικού project σχεδιασμού μιας αστικής γειτονιάς. Πρέπει να λαμβάνει υπόψη του προβλήματα κοινωνικά, οικονομικά, δημογραφικά, μεταφοράς, και άλλα.</p> <p>Ο/η εκπαιδευτικός χρειάζεται να προετοιμάσει μια σειρά από κάρτες για τους ηθοποιούς στο παιχνίδι ρόλων. Τα παρακάτω παραδείγματα μπορούν να χρησιμεύσουν για να δώσουν στον/στην εκπαιδευτικό μια ιδέα του πως ένα πραγματικό project σχεδιασμού θα μπορούσε να προσομοιωθεί σε ένα παιχνίδι ρόλων.</p>

Σημείωση για τον/την εκπαιδευτικό

Υπάρχουν πολλοί στόχοι κρυμμένοι σε αυτή τη δραστηριότητα. Εναπόκειται στον/στην εκπαιδευτικό να αποφασίσει ποια από αυτά τα στοιχεία θα πρέπει να συζητηθούν με σαφήνεια, και ποια θα πρέπει απλά να τον/την βοηθήσουν να καταλάβει, και να εξηγήσει στους άλλους το εν δυνάμει μαθησιακό αποτέλεσμα.

1. Οι μαθητές αναπτύσσουν την προθυμία να ακούσουν, και να κατανοήσουν, διαφορετικές απόψεις, ανεξάρτητα από το αν συμφωνούν με αυτές ή όχι.
2. Οι μαθητές μαθαίνουν να προβλέπουν τις συνέπειες και τις επιπτώσεις των επιλογών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
3. Οι μαθητές βιώνουν τη λήψη αποφάσεων σε ένα δημοκρατικό πλαίσιο. Χρειάζεται να βρεθεί μια ισορροπία μεταξύ της συμμετοχής και της αποτελεσματικότητας (π.χ. ο καθένας θα πρέπει να παίρνει τον λόγο, αλλά πρέπει να υπάρχει ένα χρονικό όριο τόσο για την κάθε συνεισφορά όσο και για τη διαδικασία στο σύνολό της).
4. Βασική γνώση: σε μια ανοιχτή, μαθησιακή κοινότητα, το κοινό καλό (*volonté générale*) δεν καθορίζεται από καμία αρχή, αλλά έχει συμφωνηθεί με μια προσωρινή απόφαση, η οποία παραμένει ανοιχτή για αναθεώρηση αν προκύψουν νέα προβλήματα.

Διαδικασία

1. Οι μαθητές χωρίζονται σε ζευγάρια. Κάθε ζευγάρι παίρνει μια φωτοτυπία του project, και μία των καρτών. Ένα ζευγάρι μαθητών προεδρεύει της συζήτησης που θα ακολουθήσει.
2. Τα ζευγάρια δημιουργούν έναν κατάλογο με όλα τα οφέλη και τα προβλήματα που σχετίζονται με το project.
3. Το κάνουν αυτό από τη σκοπιά του ατόμου του οποίου παίζουν τον ρόλο.
4. Παίρνουν μια κοινή απόφαση υπέρ ή κατά του project (15 λεπτά).

6. Προσαρμογή από τον S. Fountain, *Education pour le développement humain*, De Boeck, 1996.

5. Με τη σειρά του, το κάθε ζευγάρι παρουσιάζει τη θέση του στην ομάδα, και εξηγεί τους λόγους του.
6. Σε μια συζήτηση, το κάθε ζευγάρι αναφέρει τι θα ήθελε να δει να πραγματοποιείται. Θα πρέπει να τεθεί ένα χρονικό όριο για τον κάθε μαθητή, και για ολόκληρη τη συζήτηση.
7. Οι μαθητές ψηφίζουν για το αν το project θα υλοποιηθεί ή όχι.

Μετέπειτα παρακολούθηση

8. Υπάρχουν άλλες ομάδες των οποίων τις απόψεις θα πρέπει να συμβουλευτείτε;
9. Σε ποιον βαθμό η άποψή σου επηρεάστηκε από αυτές των άλλων;
10. Μήπως τα ιδιαίτερα συμφέροντα που υπερασπίστηκε μια ομάδα έχουν επιπτώσεις σε κάποιες άλλες;
11. Υπάρχουν ομάδες των οποίων οι απόψεις και τα συμφέροντα έχουν μεγαλύτερο βάρος;
12. Υπάρχουν ομάδες των οποίων οι απόψεις ακούγονται σπάνια ή ποτέ;
13. Αντιπροσωπεύει η λύση την οποία ψήφισε η πλειοψηφία την καλύτερη λύση για όλη την κοινωνία;

Επέκταση

1. Οι μαθητές ατομικά παίζουν έναν συγκεκριμένο ρόλο χωρίς την υποστήριξη άλλου.
2. Το παιχνίδι ρόλων περιλαμβάνει την ακρόαση ειδικών οι οποίοι μπορούν να αναφερθούν σε συγκεκριμένες πλευρές του project.
3. Μέρος της τάξης ενεργεί ως επιτροπή ή τοπικό συμβούλιο που λαμβάνει την τελική απόφαση, χωρίς τη συμμετοχή συνηγόρων για ορισμένες ομάδες συμφερόντων (αντιπροσωπευτική δημοκρατία).
4. Δύο ή τρεις μαθητές ενεργούν ως δημοσιογράφοι και παρατηρητές. Δίνουν ανατροφοδότηση για τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και τους ρόλους που παίζουν οι μαθητές.
5. Αν μια πραγματική διαδικασία λήψης αποφάσεων προσομοιώνεται σε ένα παιχνίδι ρόλων, μπορούν να προσκληθούν, στη συνέχεια, τοπικοί πολιτικοί ή δημοσιογράφοι για μια συζήτηση με τους μαθητές.
6. Αυτό το μοντέλο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να οργανωθεί μια πραγματική διαδικασία λήψης αποφάσεων στο σχολείο.

Υλικό για τους εκπαιδευτικούς

Ερωτήσεις για το σχεδιασμό των καρτών για το παιχνίδι ρόλων

1. Είσαι εκπαιδευτικός:
 - Υπάρχουν λόγοι για τους οποίους το project θα ήταν καλή ιδέα;
 - Πιστεύεις πως θα μπορούσαν να προκύψουν προβλήματα;
2. Είσαι ο ιδιοκτήτης μιας μικρής επιχείρησης;
 - Υπάρχουν λόγοι για τους οποίους το project θα ήταν καλή ιδέα;
 - Πιστεύεις πως θα μπορούσαν να προκύψουν προβλήματα;
3. Δουλεύεις σε ένα ιατρικό κέντρο.
4. Δουλεύεις ως προσωπικό καθαριότητας.
5. Είσαι οδηγός λεωφορείου.
6. Έχεις πρόσφατα έρθει από άλλη περιοχή ή άλλη χώρα, και ψάχνεις δουλειά.
7. Είσαι ένας νεαρός που δουλεύει στη γειτονιά.
8. Είσαι διευθύντρια μιας μικρής εταιρίας.
9. Είσαι πολιτικός εκπρόσωπος.
10. κ.λπ.

Δραστηριότητα 7.5. – Εμείς και ο κόσμος

Εκπαιδευτικοί στόχοι	Οι μαθητές εξετάζουν τον τρόπο με τον οποίο άλλες χώρες και μακρινά γεγονότα επηρεάζουν την κοινότητά τους. Οι μαθητές κατανοούν καλύτερα τη δομή της αλληλεξάρτησης στον κόσμο. Η άνιση κατανομή της εξουσίας και η άνιση διαδικασία ανάπτυξης απαιτούν παγκόσμια κατανόηση και συνεργασία στο πνεύμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
Υλικά	Τρέχουσες τοπικές εφημερίδες, ένας παγκόσμιος χάρτης, κόλλα και μαρκαδόροι, κλωστή και βελόνες.

Διαδικασία

- Οι μαθητές σχηματίζουν ομάδες των τεσσάρων. Κόβουν άρθρα τα οποία δείχνουν πως ένα άλλο μέρος του κόσμου έχει επίδραση στην τοπική τους κοινότητα, και πως η χώρα τους και άλλες χώρες αλληλοεπηρεάζονται.
- Τα θέματα:
 - οικονομικά προβλήματα
 - πολιτικά προβλήματα
 - προβλήματα μετανάστευσης
 - μόλυνση
 - πολιτισμική ανταλλαγή
 - τουρισμός
 - στρατιωτική δράση, κ.λπ.
- Οι μαθητές ταξινομούν τα άρθρα ανάλογα με τις λέξεις-κλειδιά τις οποίες επιλέγουν για να υποδείξουν συγκεκριμένα είδη επιρροής, και αποδίδουν χρώματα στις λέξεις-κλειδιά.
- Οι μαθητές επιλέγουν τα πιο σημαντικά άρθρα, και τα κολλούν στον παγκόσμιο χάρτη στον τοίχο. “Χαράσσουν” γραμμές, συνδέοντας με κλωστή και βελόνα κάθε άρθρο με τη χώρα τους.
- Ολομέλεια.
 - Με ποιο μέρος του κόσμου έχετε βρει περισσότερες συνδέσεις;
 - Τι είδους συνδέσεις είναι πιο κοινές; Γιατί;
 - Υπάρχει κάποιο μέρος του κόσμου με το οποίο δεν βρήκατε συνδέσεις; Γιατί;

Επέκταση

Οι μαθητές βρίσκουν πληροφορίες σχετικά με τα πολιτικά, και/ή οικονομικά συστήματα, σε ισχύ στις χώρες με τις οποίες υπάρχουν συνδέσεις.

Μπορούν να δουν αν υπήρχαν άλλες συνδέσεις στο παρελθόν.

Στη διδασκαλία ξένων γλωσσών, μπορούν να χρησιμοποιηθούν υλικά από ξένες εφημερίδες ή από το διαδίκτυο.

Αυτή η άσκηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εισαγωγή στο πρόβλημα της άνισης ανάπτυξης και κατανομής εξουσίας στον κόσμο.

Η αντίληψη μας για τον κόσμο στον οποίο ζούμε τροφοδοτείται από πληροφορίες που λαμβάνουμε από δεύτερο χέρι, από τα μέσα επικοινωνίας. Σκεφτείτε πόσο θα μπορούσατε να προοδεύσετε αν γνωρίζατε μόνο εκείνα τα μέρη του κόσμου τα οποία έχετε οι ίδιοι επισκεφτεί. Σκεφτείτε, για ποια πράγματα μας ενημερώνουν τα μέσα επικοινωνίας, και τι πληροφορίες δε μας δίνουν; Θα έπρεπε κάποιος να ελέγχει τα μέσα; Ένας λογοκριτής; Ή αρκεί ο ανταγωνισμός μεταξύ διαφορετικών εφημερίδων; Πόσα ισχυρά είναι τα μέσα επικοινωνίας; Θα μπορούσαμε να ζήσουμε χωρίς αυτά; Μπορούν, επίσης, να τεθούν κι άλλες πταρόμοιες ερωτήσεις, αλλά θα πρέπει να τις θέσουν οι μαθητές, όχι ο/η εκπαιδευτικός. Αν οι μαθητές συνειδητοποιήσουν πόσο περιορισμένο είναι το πεδίο της άμεσης αντίληψής τους, μπορεί να αρχίσουν οι ίδιοι να κάνουν ερωτήσεις για τον ρόλο των μέσων επικοινωνίας.

Δραστηριότητα 7.6. – Να συμμετέχουμε στην πολιτική:

Εκπαιδευτικοί στόχοι	Οι μαθητές διαμορφώνουν τη γνώμη τους για το κατά πόσο είναι σημαντικό ή όχι να συμμετέχουν στη διακυβέρνηση. Η συμμετοχή μπορεί να πραγματοποιηθεί με πολλούς τρόπους. Συμμετέχουμε όταν παίρνουμε μέρος στη δημόσια ζωή της κοινότητας και της κοινωνίας μας. Μερικοί άνθρωποι πιστεύουν πως είναι σημαντικό να συμμετέχουμε, ενώ κάποιοι άλλοι όχι. Οι μαθητές θα πρέπει να κατανοήσουν πως οι πολιτικές αποφάσεις τούς επηρεάζουν, ανεξάρτητα από το αν συμμετέχουν στη λήψη αυτών των αποφάσεων ή όχι.
Υλικά	Κάρτες ρόλων για το παιχνίδι ρόλων.

Διαδικασία

- Τέσσερις μαθητές, με παιχνίδι ρόλων, κάνουν τη συζήτηση μεταξύ ορισμένων νεοαφιχθέντων πολιτών σε ένα έθνος που βρίσκεται σε διαδικασία σύστασης.
- Οι μαθητές συζητούν, καθοδηγούμενοι από τον/την εκπαιδευτικό αν είναι απαραίτητο, ερωτήσεις που τίθενται από το παιχνίδι ρόλων, όπως οι επόμενες:
 - Ποιες είναι οι τέσσερις βασικές απόψεις που εκφράζονται από τους πολίτες σχετικά με τη συμμετοχή; Συμφωνείτε; Γιατί; Γιατί όχι;
 - Τι θα χάσουν οι τέσσερις πολίτες από τη μη συμμετοχή τους; Τι οφέλη πιστεύετε θα αποκομίσουν τα άτομα από τη συμμετοχή τους;
 - Τι οφέλη πιστεύετε θα αποκομίσει η καινούργια χώρα αν τα άτομα συμμετέχουν;
 - Ποια είναι τα πιθανά ρίσκα ή απώλειες αν κάποιος επιλέξει να συμμετάσχει;
 - Αν συγκρίνουμε τα οφέλη με τα ρίσκα, πιστεύετε ότι αξίζει να συμμετέχουμε;
- Με συζήτηση ή εισήγηση, οι μαθητές θα μπορούσαν να φτάσουν στο παρακάτω συμπέρασμα:

Η διακυβέρνηση επηρεάζει τις ζωές των ανθρώπων με πολλούς τρόπους. Συμμετέχοντας στη διακυβέρνηση, οι άνθρωποι μπορούν να έχουν λόγο στις αποφάσεις που παίρνει η κυβέρνηση. Σε κάθε κοινωνία, κάποιος θα πάρει τις αποφάσεις. Αν οι άνθρωποι επιλέγουν να μη συμμετέχουν, δεν θα έχουν δικαίωμα λόγου σε αυτές τις αποφάσεις. Αυτές οι αποφάσεις μπορούν να περιλαμβάνουν πράγματα όπως:

 - πόσα χρήματα θα πρέπει να πληρώνουν οι άνθρωποι σε φόρους.
 - εάν η κοινωνία θα εμπλακεί σε πόλεμο.
 - ποιος θα κατέχει και θα ελέγχει τους φυσικούς πόρους της χώρας.

Ανάλογα με τη δομή της κυβέρνησης, οι αποφάσεις μπορεί να λαμβάνονται σε διαφορετικά επίπεδα, συμπεριλαμβανομένων του εθνικού, του περιφερειακού και του τοπικού. Μερικές αποφάσεις, όπως αυτές για τη στρατιωτική ισχύ, λαμβάνονται, κατά κύριο λόγο, σε εθνικό επίπεδο, ενώ άλλες, όπως αυτές που αφορούν στις μεταφορές και τους δρόμους, λαμβάνονται συχνά σε περιφερειακό επίπεδο. Κι άλλες, όπως η συγκομιδή των σκουπιδιών, λαμβάνονται συνήθως σε τοπικό επίπεδο.

Υλικά

(βλ. επόμενη σελίδα)

Παιχνίδι ρόλων: τέσσερις πολίτες φτάνουν σε μια νεοσύστατη χώρα

Υποθέστε πως μόλις φτάσατε σε μια νεοσύστατη χώρα. Ανυπομονείτε να ξεκινήσετε, να δουλέψετε για να χτίσετε μια νέα κοινωνία. Έχετε ακούσει πως υπάρχουν όλες οι δυνατότητες για την δημιουργία μια καλής διακυβέρνησης. Στη συνέχεια, ακούτε την παρακάτω συζήτηση μεταξύ μιας ομάδας ατόμων, που σαν κι εσάς, μόλις έχουν φτάσει:

Πολίτης 1:

«Στη χώρα από την οποία ήρθα, κανένας δε νοιαζόταν ιδιαίτερα για την πολιτική και την κυβέρνηση. Είμασταν πάντα απασχολημένοι με την καθημερινότητά μας. Οπότε, κι εδώ κατά πάσα πιθανότητα δεν θα θελήσω να ανακατευτώ με την πολιτική».

Πολίτης 2:

«Έτσι έχουν τα πράγματα στη χώρα μου...., και πιοτέ δεν κατάλαβα πραγματικά τι συμβαίνει ανάμεσα στους αρχηγούς. Το έκαναν να μοιάζει τόσο πολύπλοκο, οπότε ήταν πολύ εύκολο για εμάς να μην προσπαθήσουμε να καταλάβουμε».

Πολίτης 3:

«Στη χώρα μου ήταν διαφορετικά. Προσπαθούσαμε, αλλά οι άνθρωποι που είχαν την εξουσία δε μας άφηναν να συμμετέχουμε, και όταν το τολμούσαμε, μας απειλούσαν. Οπότε, τελικά παραιτηθήκαμε από την προσπάθεια να συμμετέχουμε».

Πολίτης 4:

«Στη χώρα μου, είχαμε εκλογές και οι αρχηγοί μάς υποσχέθηκαν μια καλή κυβέρνηση. Άλλα, πιοτέ δεν έγινε έτσι. Οι αρχηγοί χρησιμοποίησαν την κυβέρνηση για να γίνουν πλούσιοι. Όλοι οι αρχηγοί είναι διεφθαρμένοι».

Δραστηριότητα 7.7. – Πώς επηρεάζει η διακυβέρνηση τη ζωή σου;

Εκπαιδευτικοί στόχοι	<p>Οι μαθητές κατανοούν ότι η διακυβέρνηση επηρεάζει τις ζωές μας από κάθε σχεδόν άποψη που μπορούν να φανταστούν (<i>tua res agitur</i>). Ο κόσμος στον οποίο ζούμε είναι φτιαγμένος από τον άνθρωπο, και εξαρτάται από εμάς πώς θα το χειριστούμε.</p> <p>Η σκόπιμη πολιτική λήψη αποφάσεων είναι απαραίτητη εξαιτίας της συνεχώς αυξανόμενης εξάρτησής του ενός από τον άλλο, από το τοπικό στο παγκόσμιο επίπεδο.</p> <p>Η δημοκρατία μπορεί να λάβει υπόψη της αντικρουόμενα συμφέροντα και να τα συγκεράσει σε έναν ικανοποιητικό συμβιβασμό – υπό τον όρο πως όλες οι ομάδες έχουν ακουστεί.</p>
Υλικά	Τίποτα.

Διαδικασία

1. Οι μαθητές θα πρέπει να κατανοήσουν σε ποιον βαθμό επηρεάζονται οι ζωές τους από τη διακυβέρνηση. Προτείνονται οι παρακάτω ερωτήσεις για να τους βοηθήσουν. Μπορούν να απαντηθούν με ολόκληρη την τάξη να συμμετέχει, ή σε μικρές ομάδες που θα πρέπει στη συνέχεια να παρουσιάσουν τα αποτελέσματά τους στην ολομέλεια.
– Διηγηθείτε την ιστορία μιας πρόσφατης μέρας στη ζωή σας - που πήγατε, τι φορούσατε, τι είδατε, τι φάγατε, τι σίπατε, τι μάθατε και τι κάνατε. Σημειώστε αν το κάθετι που αναφέρατε επηρεάστηκε από την κυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένης της εθνικής, περιφερειακής και/ή τοπικής.
– Υποθέστε ότι η κυβέρνηση της χώρας σας είναι μια δημοκρατία στην οποία παρέχονται σε όλους τους πολίτες ίσες ευκαιρίες για να συμμετέχουν, χωρίς να παραβιάζονται τα ανθρώπινα δικαιώματά τους. Ποια από τα πράγματα της καθημερινότητας σας, που αναφέρατε προηγουμένως ότι επηρεάζονται από την κυβέρνηση, θα πρέπει να αλλάξουν; Εξηγήστε γιατί νομίζετε πως θα πρέπει να αλλάξουν.
2. Οι μαθητές πιθανόν να θέσουν ένα ερώτημα όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο μπορούν τα άτομα να συμμετέχουν σε μια δημοκρατική κυβέρνηση. Ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να προσφέρει πληροφορίες, είτε μέσω μιας εισήγησης, είτε βασισμένος/η σε κάποιο βιβλίο ή φύλλα εργασίας.

Το αποτέλεσμα μπορεί να είναι ως εξής: πολλοί άνθρωποι πιστεύουν πως η καλύτερη ευκαιρία για να συμμετέχει κάποιος στην κυβέρνηση παρέχεται σε μια ελεύθερη και ανοιχτή δημοκρατία, στην οποία οι άνθρωποι κερδίζουν την εξουσία και κυβερνούν, συνήθως, μέσω του κανόνα της πλειοψηφίας. Σε μερικές χώρες υπάρχει δημοκρατία μόνο κατ' όνομα, και οι άνθρωποι δεν έχουν πραγματικά την δυνατότητα να συμμετέχουν. Σε ένα δημοκρατικό σύστημα, οι πολίτες μπορούν να επιλέξουν μεταξύ διαφορετικών τρόπων συμμετοχής, και μερικοί μπορούν ακόμη και να αποφασίσουν να μη συμμετέχουν καθόλου.

Η δημοκρατία μπορεί να λάβει υπόψη της διαφορετικά και ανταγωνιστικά συμφέροντα, και να αναζητήσει ικανοποιητικές λύσεις – υπό τον όρο πως όλες οι πλευρές έχουν εκφράσει τις απόψεις τους. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί σε ασθενέστερες ομάδες, που δεν είναι σε θέση να ασκήσουν πίεση, και των οποίων, κατά συνέπεια, τα συμφέροντα έχουν την τάση να αγνοούνται (πρόβλημα αποκλεισμού).

Δραστηριότητα 7.8. – Τρόποι για να συμμετέχουμε ενεργά στη δημοκρατία

Εκπαιδευτικός στόχος	Οι μαθητές συνδέουν διαφορετικές μορφές πολιτικής συμμετοχής με τα ανθρώπινα δικαιώματα.
Υλικά	Κατάλογος με πιθανές μορφές πολιτικής συμμετοχής.

Διαδικασία

1. Κάθε μαθητής γράφει έναν κατάλογο με όλους τους τρόπους και τις δραστηριότητες με τις οποίες πιστεύει ότι οι άνθρωποι μπορούν να συμμετέχουν ενεργά στις δημοκρατικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων.
2. Οι μαθητές σχηματίζουν ομάδες των τεσσάρων. Συγκρίνουν τους καταλόγους τους, συζητάνε πάνω σε αυτούς, και προσπαθούν να συμφωνήσουν σε έναν κοινό κατάλογο.
3. Οι ομάδες συγκρίνουν τους καταλόγους τους με αυτόν του φυλλαδίου για τους μαθητές.

Επέκταση

Οι μαθητές θα μπορούσαν να διερευνήσουν τα παρακάτω ερωτήματα:

1. Πιστεύετε πως κάποια, ή και όλες από τις παραπάνω μορφές πολιτικής συμμετοχής, αποτελούν ανθρώπινα δικαιώματα; Θα πρέπει να προστατεύονται από τον νόμο; Εξηγήστε γιατί, ή γιατί όχι.
2. Με ποιον τρόπο μπορείς να συμμετέχεις στη δημοκρατία, στη χώρα σου; Υπάρχουν τρόποι συμμετοχής που δεν είναι ανοιχτοί σε εσένα; Εξήγησε.
3. Θα πρέπει οι νόμοι να προστατεύουν, επίσης, το δικαίωμα της μη συμμετοχής; Εξήγησε.

Υλικά

Φυλλάδιο μαθητή

Η συμμετοχή μπορεί να πάρει πολλές μορφές, όπως:

- να διαβάζεις για διάφορα θέματα και ηγέτες.
- να γράφεις για διάφορα θέματα και ηγέτες.
- να συζητάς για διάφορα θέματα.
- να δουλεύεις στην κοινότητα υποστηρίζοντας έναν συγκεκριμένο σκοπό, ή να διαμαρτύρεσαι κατά της κυβερνητικής δράσης.
- να σχηματίζεις ή να συμμετέχεις σε πολιτικά κόμματα ή άλλους κοινοτικούς ή λαϊκής βάσης οργανισμούς.
- να παρακολουθείς πολιτικές ή κοινοτικές συναντήσεις.
- να γίνεις ηγέτης ενός πολιτικού κόμματος ή ενός συνδικαλιστικού ή κοινοτικού οργανισμού.
- να ψηφίζεις στις εκλογές.
- να διοργανώνεις εκστρατεία για εκείνους που θέτουν υποψηφιότητα.
- να θέτεις υποψηφιότητα ο ίδιος και να υπηρετείς, αν εκλεγείς.
- να πληρώνεις φόρους.
- να ασκείς πίεση μέσα από οργανωμένες ομάδες.
- να υπηρετείς στον στρατό.
- να χρησιμοποιείς τα υπάρχοντα νομικά κανάλια, όπως να επικοινωνείς με κυβερνητικούς υπαλλήλους, να πηγαίνεις υποθέσεις στο δικαστήριο, κ.λπ.
- να διαμαρτύρεσαι μέσω διαδηλώσεων, μποϊκοτάζ, απεργιών, κ.λπ.

Δραστηριότητα 7.9. – Ο κύκλος της πολιτικής

Εκπαιδευτικοί στόχοι	Οι μαθητές μπορούν να εφαρμόσουν το μοντέλο του κύκλου της πολιτικής σε παραδείγματα διαδικασιών λήψης αποφάσεων. Οι μαθητές συνειδητοποιούν τις ευκαιρίες που έχουν να παρεμβαίνουν και να συμμετέχουν σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων.
Υλικά	Μια σειρά από φυλλάδια μαθητών: "Το μοντέλο του κύκλου της πολιτικής". Φύλλα για πίνακα σεμιναρίου, μαρκαδόροι, ψαλίδια, κόλλα.

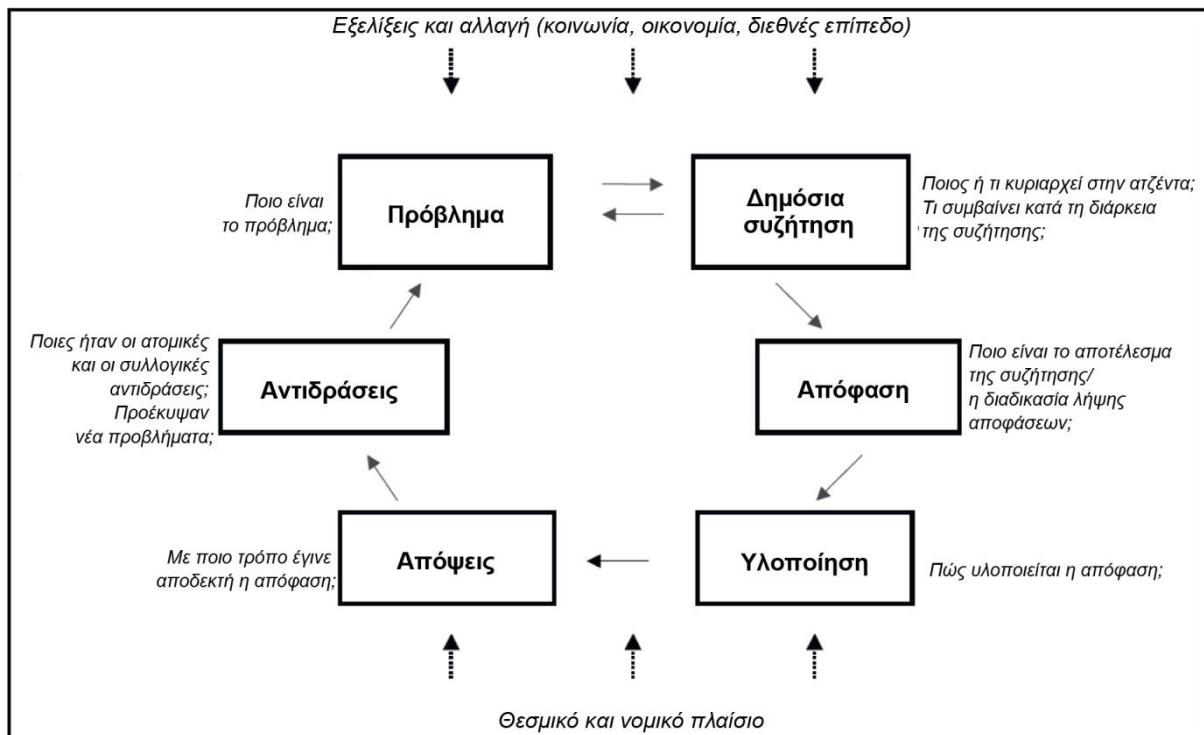
Διαδικασία

1. Ο/η εκπαιδευτικός εισάγει το μοντέλο του κύκλου της πολιτικής, χρησιμοποιώντας μια από τις παρακάτω προσεγγίσεις:
 - Ο/η εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί την επαγγειακή, συστηματική προσέγγιση: κάνει μια εισήγηση⁷, και οι μαθητές εφαρμόζουν το εργαλείο που τους έχει δοθεί.
 - Ο/η εκπαιδευτικός ακολουθεί την επαγγειακή προσέγγιση: ξεκινάει με ένα παράδειγμα, ή αναφέρεται σε κάποια γνώση ή εμπειρία που έχουν ήδη οι μαθητές. Αυτό μπορεί να είναι ένα επίκαιρο θέμα, μια απόφαση που υποστηρίζουν ή με την οποία διαφωνούν, ή ένα πρόβλημα για το οποίο ανησυχούν. Μια απόφαση στο σχολείο μπορεί, επίσης, να χρησιμεύσει ως σημείο εκκίνησης. Ο/η εκπαιδευτικός συνεχίζει με μια εισήγηση, κατά την οποία αναφέρεται προσεχτικά στις συνεισφορές των μαθητών.
2. Οι μαθητές εφαρμόζουν το μοντέλο. Μπορούν να δοθούν διαφορετικές εργασίες:
 - Οι μαθητές χρησιμοποιούν το μοντέλο ως εργαλείο για ενεργητική και δομημένη ανάγνωση της εφημερίδας. Δουλεύοντας σε ομάδες των τεσσάρων έως έξι, οι μαθητές μελετούν εφημερίδες των τελευταίων ημερών, και εντοπίζουν παραδείγματα για κάθε ένα από τα έξι στάδια. Κολλούν τα άρθρα στις αφίσες τους, και τα παρουσιάζουν στην ολομέλεια.
 - Οι μαθητές ακολουθούν μια διαδικασία λήψης αποφάσεων πάνω σε ένα συγκεκριμένο θέμα. Αυτό μπορεί να απαιτεί υλικό που να καλύπτει ένα μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, και για τον λόγο αυτό παλαιότερες εφημερίδες μπορεί, επίσης, να φανούν χρήσιμες. Σημαντικές πηγές, επίσης, μπορούν να αποτελέσουν βιβλία και το διαδίκτυο. Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να εξελιχθεί σε ερευνητικό project.
3. Το μοντέλο μπορεί να χρησιμεύσει ως σημείο εκκίνησης για συζήτηση: σε ποια στάδια μιας διαδικασίας λήψης αποφάσεων μπορούμε να παρέμβουμε; Ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να εξηγήσει ότι τα δύο στάδια, "απόφαση" και "υλοποίηση", περιορίζονται στο πολιτικό σύστημα (εκτός αν μια απόφαση παρθεί με δημοψήφισμα). Άλλα, οι πολίτες μπορούν να παρέμβουν σε οποιαδήποτε άλλο στάδιο.

7. Βλ. Γενικές πληροφορίες για εκπαιδευτικούς (στο τμήμα Υλικά, αυτής της δραστηριότητας).

Υλικά

Το μοντέλο του κύκλου της πολιτικής: Η πολιτική ως διαδικασία επίλυσης προβλημάτων

Το μοντέλο του κύκλου της πολιτικής: γενικές πληροφορίες για εκπαιδευτικούς

Ο κύκλος της πολιτικής είναι ένα μοντέλο. Λειτουργεί όπως ένας χάρτης, που σημαίνει ότι επιλέγει ορισμένες πτυχές της πραγματικότητας, και αγνοεί άλλες. Με αυτό τον τρόπο, η εικόνα γίνεται καθαρότερη, αλλά ο χρήστης δεν θα τρέπει ποτέ να συγχέει το μοντέλο με την πραγματικότητα. Το μοντέλο του κύκλου της πολιτικής εστιάζει στην πολιτική ως μια διαδικασία λήψης αποφάσεων και επίλυσης προβλημάτων, και όχι στην πολιτική ως πάλη για την εξουσία, ακόμα κι αν αυτή η πτυχή όντως εμφανίζεται. Οι έξι κατηγορίες οδηγούν σε βασικά ερωτήματα, που βοηθούν στην ανάλυση της πολιτικής λήψης αποφάσεων. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να αναπτύξουν περαιτέρω ερωτήματα, τα οποία αντλούν το νόημά τους από το ευρύτερο πλαίσιο συζήτησης.

Το μοντέλο δίνει μια ιδανική περιγραφή των πολιτικών διαδικασιών λήψης αποφάσεων. Πρώτα, ένα πολιτικό πρόβλημα πρέπει να φτάσει στη δημόσια ατζέντα. Το θέμα της διαμόρφωσης της ατζέντας έχει μεγάλη σχέση με την πολιτική εξουσία. Τα προβλήματα δεν υπάρχουν από μόνα τους. Πρέπει να καθορίζονται, και να γίνονται αποδεκτά. Ανταγωνιστικά συμφέροντα και αξίες παίζουν σημαντικό ρόλο, καθώς ο καθορισμός ενός προβλήματος επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό το αποτέλεσμα της λήψης των αποφάσεων. Για παράδειγμα, η φτώχεια μπορεί να θεωρηθεί επίθεση στα ανθρώπινα δικαιώματα ή κίνητρο για να πάρει κανείς τη μοίρα στα χέρια του. Η πρώτη άποψη υπονοεί ότι οι φτωχοί άνθρωποι χρειάζονται υποστήριξη, ενώ η δεύτερη προτείνει σιωπηρά πως δεν πρέπει να βοηθούμε πάρα πολύ τους φτωχούς, καθώς με αυτό τον τρόπο μπορεί να γίνουν τεμπέληδες. Το βασικό θέμα στη διαμόρφωση της αντέντας επισημαίνεται με τα διπλά βέλη μεταξύ των κατηγοριών πρόβλημα και συζήτηση.

Η συζήτηση πραγματοποιείται υπό συγκεκριμένους όρους. Το πλαίσιο του μοντέλου είναι σημαντικό στο σημείο αυτό: κοινωνικές, οικονομικές και διεθνείς εξελίξεις καθορίζουν τα δεδομένα. Και το συνταγματικό και νομικό πλαίσιο καθορίζει τους κανόνες. Ποιος μπορεί να λάβει μέρος στη συζήτηση; Ποιος αποφασίζει, τι; Αυτά τα ερωτήματα βοηθούν στο να καταλάβουμε την έκβαση της συζήτησης, την τελική απόφαση. Ποιος έλαβε μέρος στη συζήτηση; Ποια συμφέροντα διακυβεύονταν; Τι αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγμάτευσης; Ήταν δυνατόν να βρεθεί συμβιβαστική λύση;

Υλοποίηση: Πώς υλοποιείται ή υλοποιήθηκε η απόφαση; Παρουσιάστηκαν δυσκολίες ή συγκρούσεις; Η υλοποίηση ανταποκρίνεται στις προθέσεις αυτών που ήταν υπεύθυνοι για τη λήψη της απόφασης;

Απόψεις: Πώς έγινε αποδεκτή η απόφαση; Ποιανού τα συμφέροντα επηρεάζονται - θετικά ή αρνητικά; Ποιες αξίες εμπλέκονται;

Αντιδράσεις: Υπάρχουν αντιδράσεις από μεμονωμένα άτομα, και/ή συλλογικότητες; Υποστηρίζουν ή αντιδρούν στην απόφαση; Παραδείγματα μπορεί να αποτελέσουν οι διαμαρτυρίες, οι διαδηλώσεις, επιστολές προς τον εκδότη κάποιας εφημερίδας, αποφάσεις δικαστηρίων, απεργίες, μετανάστευση, απόσυρση επενδύσεων, παραβίαση του νόμου, κ.λπ.

Πρόβλημα: Στο τέλος της ημέρας, επιλύθηκε το αρχικό πρόβλημα; Υπήρξαν ανεπιθύμητες ή απρόβλεπτες επιπτώσεις; Προέκυψε κάποιο καινούργιο πρόβλημα μέσα από τις αντιδράσεις για την απόφαση και την υλοποίηση της; Ο κύκλος της πολιτικής λήγει, αν το πρόβλημα έχει επιλυθεί. Πολύ συχνά, ένας νέος κύκλος ξεκινάει, με ένα νέο επόμενο ή απρόβλεπτο πρόβλημα.

Οι μαθητές θα πρέπει να κατανοήσουν ότι ο κύκλος της πολιτικής δείχνει πού και με ποιον τρόπο μπορούν οι πολίτες να συμμετέχουν στην πολιτική. Μπορούμε να δώσουμε τους δίκοις μας ορισμούς σε προβλήματα που χρειάζονται πολιτική προσοχή, και απαιτούν δημόσιους πόρους για την επίλυσή τους. Μπορούμε να συμμετάσχουμε σε μια συζήτηση, να διαμορφώσουμε την άποψή μας για την απόφαση, και να υποστηρίξουμε ή να απορρίψουμε τον τρόπο υλοποίησής της. Έτσι, κάνουμε χρήση των ανθρώπινων και πολιτικών δικαιωμάτων μας. Η δημοκρατία εξαρτάται από ενεργούς δημοκράτες.

Συμμετέχουμε ενεργά στην πολιτική

Εικονογράφηση από το Κεφάλαιο 7

EDC/HRE Βιβλίο VI: Διδάσκουμε τη δημοκρατία

Μια συλλογή από μοντέλα σχετικά με την εκπαίδευση για τη δημοκρατική ιδιότητα του πολίτη
και τα ανθρώπινα δικαιώματα